

К. В. Савченко, Я. В. Євтушенко

*Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ

В даній статті розглянуто історію спортивно-оздоровчого туризму. Проаналізовано основні проблеми використання рекреаційних ресурсів країни. Досліджено туристський потенціал нашої держави для прокладання пішохідних маршрутів.

Ключові слова: *пішохідний туризм, маршрут, розвиток туризму.*

This article discusses the history of sports and health tourism. The main problems of using the country's recreational resources are analyzed. The tourist potential of our state for paving walking routes has been studied.

Key words: *hiking, route, tourism development.*

Актуальність. Спортивний туризм в Україні є традиційно розвиненим і популярним видом дозвілля. По суті, це одна з найдоступніших масових форм активної розваги, навчання та пізнання навколишнього світу. Проблема ефективного використання туристичних та рекреаційних

ресурсів нашої держави роблять вкрай необхідним дослідження питання використання цього виду туризму як засобу фізичного виховання.

Постановка проблеми. Розвиток туризму як феноменального явища сучасності нерозривно пов'язаний із розвитком його складової – спортивного туризму, розвиток якого передбачає дотримання принципів збалансованості, екологічності, які є домінантами сучасного туризму. У системі спортивного туризму важливе місце посідає саме пішохідний туризм, який є наймасовішим його видом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пішохідним туризмом та його підвидами неодноразово цікавились вчені з усього світу. Загальні питання пішого туризму досліджували такі українські науковці як В. Абрамов, О. Булашев, Л. Гуцал, Ю. Грабовський, М. Закалдаєв, О. Мозолєв, Б. Пангелов, О. Скалій, Т. Скалій та інші. Географічні аспекти спортивного пішохідного туризму розглядали українські географи В. Казаков, І. Колотуха, О. Колотуха.

Мета статті – визначити на основах теоретичних та практичних матеріалів особливості розвитку та організації пішохідного туризму.

Виклад основного матеріалу. Оздоровлення та фізична активність є одними з найдоступніших і популярних видів розваг. Її роль буде неухильно зростати [1].

Спортивний оздоровчий туризм – це проявляти ініціативу щодо подолання маршруту, тобто не користуватися транспортним засобом, розраховувати на власні сили. Найпоширенішими видами активного туризму в Україні є: піші, водні та велосипедні тури. Водночас не можна стверджувати, що для розвитку пішохідного туризму в Україні створені максимально привабливі умови.

Основними проблемами розвитку пішохідного туризму в Україні є:

- 1) відсутність єдиного реєстру маршрутів піших туристичних подорожей;
- 2) низький рівень популяризації пішохідних подорожей серед населення України;
- 3) складність під'їзду громадським транспортом до місць оптимального виходу на пішохідний маршрут;
- 4) занедбаність туристських стежок і відсутність маркування на більшості маршрутів;
- 5) мала кількість притулків для пішохідних туристів, впорядкованих місць відпочинку та туристських стоянок;
- 6) недостатня кількість підготовлених керівників груп для організації піших туристичних подорожей;
- 7) відсутність єдиних правил організації пішохідного туризму [2; 4; 5].

Навчальні стежки дослідники визначають, як маршрути спеціально розроблені для цілей навчання. Триває 3 години. Пішохідні та пізнавальні маршрути – це маршрути, які тривають 3-4 години роботи та маршрути інформування про подорожі – «Маршрути вихідного дня» із середнім числом одного дня, триває 4-8 годин. Маршрути за Петранівським В.Л. та Рутинським М.Й. – це довгострокові «маршрути вихідного дня», які охоплюють як власну територію, так і прилеглі області і триває 2-3 дні. Вчені також визначають регіональні маршрути (охоплюють території регіональні та тривалістю понад 3 дні), національні (виходять за межі регіону), міжнародні (виходять за межі держави) [4].

На думку Любіцевої О.О. в основі класифікації туристично-краєзнавчих маршрутів лежить класифікація турів. Відмінність полягає у меншій кількості ознак – їх шість. Серед них: мета подорожі, вид пересування, сезонність, тривалість, контингент і форма [2].

За Любіцевою О.О. основними видами маршрутів за метою подорожі є: пізнавальні, оздоровчі, спортивні, наукові та релігійні [5].

По всіх регіонах України організуються трекінгові спортивні тури. При цьому зазначимо, що територія України, за винятком двох гірських хребтів, рельєф має рівнинний з нечисленними явними природними перешкодами, що визначають складність спортивної пішохідної стежки. Через це в українському регіоні можна виконувати лише види спорту I категорії складності, і походи II та III категорій, які можна здійснювати лише в Українських Карпатах та Кримських горах. Погодні умови дозволяють здійснити походи на українських рівнинах з березня по листопад, а іноді на протязі всього року.

Для учасників пішохідного походу дуже важливим є вміння пересуватись наміченим маршрутом і орієнтуватися на місцевості. Отже, орієнтування на місцевості можна характеризувати, як вміння правильно визначати своє місцезнаходження відносно сторін горизонту, оточуючих місцевих предметів, форм рельєфу, а також вправність дотримуватись потрібного напрямку.

Складність пішохідного маршруту повинна бути пов'язана з підготовленістю учасника і їхній досвід. Від цього залежить складність діяльності. Якщо його учасники мають досвід з легкими маршрутами, то планують більш складні. На основі цього збільшують довжину маршруту, передбачивши додаткові природні перешкоди. Однак, навіть якщо після задовільної фізичної підготовки учасників спорту, не варто ходити тільки складні маршрути, особливо по безлюдних районах. Це обтяжить подорож і обмежить можливості дізнатися більше про цікаві об'єкти, заплановані на огляд, які порушують календар походу. Терміни діяльності можуть викликати фізичну втому, моральне невдоволення і навіть призвести до надзвичайної ситуації, які можуть мати негативні наслідки.

Висновки. Трекінг можна організувати у будь-якій місцевості країни, це поширений вид подорожі. Пішохідні

маршрути можуть проходити полями, лісами, рівнинами і горами, у літній, зимовий період та міжсезоння, спорядження не потрібно.

Список використаних джерел

1. Колотуха О. Геопросторові аспекти пішохідного туризму. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/173017-384382-1-PB.pdf>
2. Колотуха О.В. Словник-довідник зі спортивного туризму та активної рекреації: географія, систематизація, практика. Кропивницький, 2017. С. 392.
3. Мозолев О.М., Гуцал Л.А., Блазунь А.В. Проблеми розвитку пішохідного туризму в Україні. Матеріали VIII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Modern problems in science», (09-12 листопада 2020 р.). Прага. 2020. С.716–719
4. Колотуха О.В. Геопросторова організація спортивного туризму. Кіровоград, 2015. С. 448.
5. Екологічна стежка. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Екологічна_стежка